

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.— četrtletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana za hvala vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju pusti. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Obrtniki, na delo do zmage!

Jutri v četrtek opoldne se končajo volitve v trgovsko-obrtno zbornico. Ta dan se pokažete Vi slovenski obrtniki, ki čutite **narodno** in mislite **napredno**, ta dan nastopite Vi, da **zmagate**. Volitve v trgovski kategoriji so brezdvomno za narodno-napredno stvar dobro izpadle. Treba je **danes** in **jutri** le še Vašega dela in truda, da **zmagate Vi** in da **zmaga** z Vami narodno-napredna **stranka** in narodno-napredna **ideja**. Pojdite torej in pridobite zlasti še **zelenih glasovnic**. Vsak **poedini** glas **odločuje**. En korak pred volitvijo zaleže, tisoč očitanih po volitvah nič! **Na delo torej!**

Kandidatje nar.-napred. stranke so:

Za veliko obrt
(rumene glasovnice):

Ivan Bonač, tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Za srednjo obrt
(bele glasovnice):

Ivan Rakovec, tovarnar in posestnik v Kranju,
Ivan Schrey, pekar in posestnik v Ljubljani,
Fran Ksaver Stare, sobni slikar in posestnik v Ljubljani, Sodna ulica.

Lavoslav Bučar, gostilničar in posestnik, Koštanjeva.

Za malo obrt
(zelene glasovnice):

Engelbert Franchetti, brivski mojster v Ljubljani.

Opozorjamo vse volilce, da naj pošljejo glasovnice naravnost **tajništvu narodno-napredne stranke**, oziroma pisarni dr. Novaka v Ljubljani. Najboljše je, da imamo vse glasovnice **že danes v sredo** v rokah. Najkasneje **do jutri (četrtek) opoldne** pa moramo imeti zadnje, ako jih hočemo **še pravočasno oddati**. Opozorjamo še enkrat na **zelene glasovnice**, katerih danes in jutri še kar največ pridobite. Ako storite to, potem je nam **zmaga zagotovljena na celi črti!** V boj! Na delo!

Kranjski deželni zbor.

(Seja z dne 13. februarja 1912.)

Ob desetih otvoril dežel. glavar sejo, konstatira sklepčnost in imenuje za zapisničarja posl. Demšarja in barona Borna. Zbornici je došla zahvala nadvojvode Friderika in nadvojvodinje Izabele na čestitko zbornice povodom poroke nadvojvodinje. (Odobranje.) Ko poda še glavar ostala predsedniška poročila, preide takoj k drugi točki dnevnega reda k **zakonu o šolskem nadzorstvu**.

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski. (Dalje.)

Ikone so bile zelo stare in radi tega so se babici Ivanici dozdevale še tem redkejš, kakor ljubiteljem lova staro orožje. Ena izmed njih, zelo stara relikvija, je vživala še posebno spoštovanje babice Ivanice. Ponosno je pripovedovala, da je to čudodelno podoba njen praded, Hadži-Arsen, naslikal z nogo — trditve, katero nihče ni hotel ovreči, s takšnim prepričanjem je govorila o tem. Nad »kunostazom« je bil vtaknen blagoslovljen šopek iz Vazalič in vrbova veja od cvetne nedelje. Bila je razširjena vera, da to prinaša hiši zdravje in blagoslov. Naokrog ob stenah so bile police, obložene s porcelanasto posodo, ki je bilo neobhodno okrasje slehrne spoštljive domačije (hiše), a v kotih trioglati podstavek s cvetličniki. Čas je bil že davno izpodrinil staro modo s čibuki, ki so tudi semtertje dičili stene z žoltimi jantarijevimi čutorami in okusno okovanimi pipami. Marko si je vsled tradicije pridržal samo eden čibuk za lastno potrebo.

Stena naproti oknom je nekako nadomeščala slikarno. To je bila »Oremitaža« v baj Markovi hiši, ki je obsegala skupaj šest litografiranih slik v pozlačenih okvirjih. Slike so

Prehod v podrobno debato se sprejme z glasovi S. L. S.

Posl. Jarc stavi izpreminjevalni predlog.

Posl. dr. Eger,

protestira proti ravnanju večine, da se izroče drugi veliko manj važni predlogi odsekom, le zakon velike dalekosežnosti ne. Stavi več izpreminjevalnih predlogov in sicer ponovi vse one, ki jih je že zahtevalo ministrstvo. Ostale predloge, ki jih je že stavil l. 1909, in ki jih ne zahteva vlada opusti, ker ve, da se večina itak ne bi ozirala na nje, ker ni sedaj primorana.

Poslanec Gangl.

Že pri prvi razpravi je obrazložil stališče nar. napr. stranke in je pojasnil, zakaj mora glasovati njegova stranka proti temu zakonu. Takrat je stavil vse polno izpreminjevalnih predlogov, ki so pa bili vsi odklonjeni. Zato se njegova stranka ne bo udeleževala podrobne debate, ker noče govoriti gluhim ušesom. Stranka je proti krajnim šolskim nadzornikom. Tudi mora nastopiti proti omejevanju pravice učiteljstva, da lahko vrši tudi druge stanu primerne službe, ker je ta pravica zanjamčena učiteljstvu že v državnih osnovnih zakonih.

Zakon nalaga učiteljstvu samo nova bremena in zato bi smel priti na vrsto šele takrat, ko bi se že zboljšal gnotni položaj učiteljstva. Tudi se mora izpremeniti ona določba po kateri imenuje zastopnike učiteljstva v deželni šolski svet vlada, ker ti ne zastopajo težen učiteljstva ampak interes vlade. Zastopnika bi morali voliti učitelji sami, ker samo tak je pravi zastopnik stanu, ker ga izvoli stan sam.

Zaraditega je nar. napr. stranka proti predloženemu zakonu.

Za njim govori dr. Krek.

Med drugim protestira proti neki naredbi, da mora imeti katehet potrdilo od šolskega vodstva, da je vršil redno svojo službo. Ta naredba da je v nasprotju z drž. osnovnimi zakoni, ker spada duhovnik samo pod cerkveno oblast.

Poročevalec dr. Zajc priporoča načrt odbora ter en izpreminjevalni predlog dr. Egra in posl. Jarca.

Nar. napredni poslanci zapuste dvorano.

Pri glasovanju se sprejme vse, kar je predlagal poročevalec.

Nato odredi glavar nadaljevanje

proračunske debate.

Prvi govori posl. Lenarčič.

Slika deželnega gospodarstva ni razveseljiva. Dolgovi naraščajo in kot je že omenil grof Barbo presegaajo danes že vsoto **kron 20.000.000**. Govornik omenja povečanje notranjega dolga in se obrača proti temu, da bi se štel tak dolg med aktivno. Kriti bi se morali vsi redni izdatki z rednimi dohodki, kar se pa ne godi. — Dolgovi rastejo vedno bolj in z novimi investicijami, kot klavnica, električna centrala se bodo samo še zvišali.

Posl. Žitnik je dejal, da imajo vse druge dežele večje doklade, kakaj potem ne predlagajo tudi tu zvišanje doklad. G. dr. Krek je dejal, da se je — začela — z S. L. S. zlata doba za deželo. — A. l. 1908, se je vknjižilo na posestva na Kranjskem za **8 milijonov K** več dolga kot l. 1907. Kje je tista zlata doba? — Občine morajo tudi vedno zvišati doklade in sedaj je že pet občin, ki imajo nad 100 odst.

bile prinešene iz Rumunske in njih čudna izbora je kazala kaj priprosto okus one dobe. Nekateri so predstavljali prizore iz domačega življenja Nemcev; na eni sliki je bil vpodobljen sultan Abdul Medžid na konju s spremljevalci. Druge so predočevale prizore iz rimske vojske: Boj pri Almi, pri Eupatoriji in konec obleganja Silistrije l. 1852. Ta slika je imela neverjeten napis: »Resboul Silistriji (boj pri Silistriji), kar je neka pametna glava preločila in roka zapisala po bolgarski: »razboj pri Silistriji«. Ena slika na kraju je predočevala poveljnike v tej vojni, a vsi so bili naslikani samo do kolen. Radi tega je trdil pop Stavri, da je to radi tega, ker so jim bile angleške kroglice odtrgale noge in babica Ivanica jih je imenovala »mučenike«. »Kdo se je zopet dotaknil teh mučenikov?« je krumelja jezno nad otroci. Nad sliko z »mučeniki« je bila obešena ura z nihalom in uteži, ki so segali do vajšnice na »zofiji«. Ta starosvetna ura je že davno dovršila svojo službo: kolesa so bila oglojena, peresa oslabljena, beli cifernik razpokan in kazalca skrivljena ter nalomljena. Ura je bila podobna živi razvalini. Toda Marko jo je vzdrževal pri življenju z veliko skrbjo in umetnostjo. On sam jo je popravljaj, razbiraj, skladal skupaj, snajl s peresom, namočenim v olje, zapeljal luknje koles s papirjem in tako vdihnil za nekaj časa vanjo dušo, dokler ni vnovič obstala. Marko jo je v šali imel za svojega bolnika, bolehalo jo je na jetiki, toda on in domači so se bili tako privadili na tega bolnika, da kadar mu je žila, ali nihalo, obstala, je tudi vsa hiša postala prazna in gluha. Kadar je Marko začel navijati uro, je ta revni mučenik dajal od sebe takšne hreščeče in srčite glasove, da je celo mačka zbežala iz sobe.

Dve fotografiji udov rodbine sta na tej



Prvi uradni dan deželnega mesarja.

doklado. Živina je napredovala samo kvalitativno ne pa tudi kvantitativno. O tem ve povedati tudi posl. Kobi, ki si je sezidal velik hlev a mu sedaj prazen stoji. — Govornik se za tem peča z električno centralo. Spominja na Švico. Izkazalo se je, da se v začetku taka podjetja sploh ne obrestujejo, končno pa se doseže 3,6–3,7 odstotno obrestovanje. A to samo takrat, če uporablja industrija te vodne sile, kar je pa pri nas izključeno. Sploh bi pa morala dežela prepuštili take stvari privatnemu kapitalu, delniškim družbam in samo s nakupom večjega števila delnic dovesti take naprave do zmage. — Govornik zavrača očitke, kot da ni nar. napr. stranka ničesar storila za obrtnike. Ideja o obrtnem pospeševanju uradu je izšla v njenih vrstah in če se ni uresničila, je temu vzrok samo tedanji dežel. glavar. Nastopi končno proti izvajanjem dr. Kreka glede zadružništva. Polomi so vedno in povsodi mogoči. Tu delati očitke je neplemenito. Z zahtevo po plemenitosti konča svoj miren in stvaren govor, ki je celo na klerikalce mogočno vplival. Ker je nekdo na galeriji zaploskal posl. Lenarčiču se grozno razvname deželni glavar in ves divji kriči: To je nesramnost! Tisti človek se mora takoj odstraniti in jaz ga izključim od vseh sej v tem zasedanju. To je nesramnost, če se kdo z galerije meša v razprave visoke zbornice.

Za tem govori dr. Pegan.

Odgovarja dr. Trillerja in pravi, da so bila gerentstva uravičena in sicer vsled slabega gospodarstva v nekaterih občinah, vsled upornosti nekaterih občin. Pri delitvi občin pa ne določa noben strankarski moment, temveč samo praktičnost. Samo v enem slučaju bi se moglo to misliti, ali tu se ni izvedla delitev, ker je bila dežel. vlada proti temu. Govornik je proti resoluciji dr. Trillerja.

Za njim govori posl. Gangl. Govornik govori za Idrjo, ki jo pozna dežela samo takrat, kadar mora plačevati. Peča se nato z razveljav-

ljenjem mandatorov posl. Reisnerja in Ribnikarja. S tem dejanjem je pokazala večina, koliko ji je na srcu ljudska volja in pa obsojanje izreka, da gre moč pred pravico. — Omenja razne izreke dr. Kreka, ki kažejo, da ima stranka prakso, ki je različna od teorije. Tako početje navaja mase k nezakonitosti. — Uradnikom, ki plačujejo v Ljubljani davke pa ne stanujejo v Ljubljani se ne dovoli v mestu volilne pravice, dočim se na ljubo okoličanov celo razveljavijo mandati. — Sploh vlada v deželnem dvoru dvojna mera. Računsko poročilo kaže to jasno. Samo dve bori postavki se spominjajo Idrje, čeprav plačuje Idrja 70.000 K doklade, čeprav ne plača dežela za šolstvo ničesar. Govornik omenja prepoved »Sokolu« telovaditi v realni, ki si jo je mesto samo postavilo. — Dalje omenja dvojno postopanje klerikalcev pri prezidavi mestne hiše, kjer velja mnenje enega

Klic: kateheta

več kot vsa avtonomija. Omenja nečedno ravnanje klerikalne večine, ki je glasovala proti predlogu za pospeševanje obrti v Idrji, ki ni nalogal deželi nobenih bremen. Govornik omenja ravnanje večine v zadevi stavbne in obrtne zadruge v Idrji in še vse polno drugih zahtev Idrje.

Končno še omenja poziv deželnega glavarja na župane, da oni poročajo o lokalnih in individualnih razmerah učiteljstva. Govornik protestira proti upeljavi novih gospodarjev nad učiteljstvom, ker je že starih več kot dovolj.

Na koncu govora se spominja shoda, na katerem je proslavljal delo prejšnjega glavarja, ki je bil takrat še naprednjak, danes popravlja to in proslavlja delavca, ki vstvarja nove vrednote, ki dviga iz zemlje nove zaklade. — (Odobranje nar. napr. poslancev.)

Ker je odložil posl. Gangl svoj mandat v ustavnem in občinskem odseku se izvoli mesto njega dr. Tavčar.

Ob pol dveh prekine deželni glavar sejo. Nadaljevanje seje ob pol štirih.

steno spopolnjevali zaklad slikarske galerije, iz katere je starosvetna ura napravila nekaj muzeja.

Doktor Sokolov je bil mlad, dvajsetletni človek, vitke rasti, z leskečimi rudastimi lasmi, modrimi očmi, odkritega, prostodašnega lica, bujne npravnosti, čudak in lahkoživec. Služil je bil kot ranocelnik v enem turškem polku na črnogorski meji, kjer se je dobro seznanil s turškim jezikom in običaji, pil žganjico ter se bratil z onbašijami po večerih, po noči pa streljal v dimnik, da je splašal, vzemirjal in odganjal medvede. Dasiravno so ga »čorbadži« gledali po strani, ter se rajši zatekali po pomoč k zdravniku Grku, bil je zelo priljubljen mladini radi svojega veselega, odkritosrčnega značaja in svojega ognjenega domoljublja. Bil je zmirom prvi v prijateljskih zabavah in zapriseženih komitetih in tema dvema nalogoma je žrtvoval ves svoj prosti čas. Ni obiskoval nikakih zdravniških šol, toda mladina, hoteč ga povišati nad zdravnika Grka, ga je odčila z doktorskim naslovom in on od svoje strani tudi ni čutil potrebe: ugovarjati proti temu. Kar se pa tiče zdravljenja bolnikov, jih je on prepuščal dvema svojima pomočnikoma: zdravemu podnebju balkanske krajine in prirodi. Radi tega se je tudi poredkoma zatekal k svoji farmakopeji, katere latinski izrazi ni razumel in vsa njegova lekarna je bila nameščena na eni polici. Kakšno čudo, da je s tem dejanjem dospel tako daleč, da je svojemu nasprotniku izpodmaknil noge.

Sokolov je bil Markov hišni zdravnik, ki je ravnokar prišel obiskat Asenčar.

Drugi gost je bil Ivančo Jošt. Kot dober sosed je prišel k Marku na razgovor, hoteč ga potolažiti. Nekaj časa se je razgovor vrtel okrog večernega dogodka in Ivančo je zelo zgo-

vorno opisoval svoje vtise in svoj nemir.

»Pravim vam,« je nadaljeval Jošt, »da uprav, ko je naša Lala pospravljala z mize, čul sem neko nerazločno propagando* pri vas, baj Marko. Tudi pre je grozno lajal. Prestrašil sem se, to je, nisem se prestrašil, marveč sem rekel Lali: »Lala, kaj se vendar godi pri Marku? Nu, pojdi pa poglej s »čerdaka« na njihovo dvorišče.« Kmalu pa sem si domislil, da to ni žensko delo. Pogumno sem šel na »čerdak« ter gledal: na vašem dvorišču je bilo temno... »Odkod torej ta propaganda?« sem si dejal v duhu, videč mahalo** razburjeno. Lala pa je stala za mano ter me držala za jopič. »Kam?« mi pravi, »ali hočeš mar skočiti k Markovim?« Saj tam ni nič,« ji odvrnem, »zapri sama duri, ki drže k baj Markovim.«

»Ni bilo treba, nič se ni pripetilo,« omeni smehljaje Marko.

»Rekel sem si torej v duhu,« nadaljuje Jošt »moram to naznaniti v konaku: gospod Marko je moj sosed, ne smem ga pustiti v nevarnosti. In zares sem stekel dol po stopnjicah, Lala pa je še vedno hlačala za menoj... Glej, da molčiš, sem ji dejal pogumno. In stopivši pred vrata, sem videl, da je bilo na ulici vse tiho.

»Ali Asenčar sedaj spi, baj Marko?« se oglasi doktor, hoteč pretrgati Ivančevo besedovanje. Toda Ivančo se ni dal motiti, pa je nadaljeval:

»Ko sem videl to splošno tišino na ulici, sem si dejal: to ni vse v redu, Ivanče, tega se je treba bati: in vrnil sem se ter odšel skozi zadnje duri, to je, stopil sem na slepo ulico in raz slepe ulice skozi baj Netkove duri, potem skozi Mahmudkine in preko smetišča strica

* Hotel je reči: trušč.

** Četrtna trga, mesta.

* Sloveča cesarska umetniška zbirka v Petrogradu.

Prvi govori dr. Lampe. Najprvo polemizira z grofom Barhom. Primerjanje Kranjske s Koroško ni na mestu. Koroška ima 75% doklade na direktne davke in 120% na vino, a ima vendar 1 milijon deficita. Dalje skuša zavrniti očitke, da deli deželni odbor neenako podpore. Ko zavrta dr. Egra pravi, da dobe nemški zavodi več podpore kot slovenski. Za zgled navaja podružnico kmetijske družbe v Kočevju, ki dobiva 26.000 K podpore, dočim vsa Kranjska kmetijska družba samo 20.000 K. Črta se je le podpora dijaški zalogi v Kočevju, ker je odbor sklenil, da dijak iz Marijine kongregacije ne dobe podpore. Potem odgovarja dr. Trillerju. Pravi, da ne bo prorokoval, a kmalu na to prorokuje naprednim meščanskim strankam skrajšnji pogin. In z velikansko ogorčenostjo prorokuje, kako bodo naprednjaki, če pridejo do moči preganjali in cvrli uboge katolike. — Očitek grofa Barbo, da majorizira večina vse brezobzirno, ni na mestu, ker je v tem oziru stranka avtonomna. Sploh je pa mnenja, da veleposestvo danes le še zastopa bojno nemško nacionalno stranko. — Če podpira dežela »Združeno zvezo«, stori to samo zategadelj, ker opravlja Združena zveza revizijo zadrug, s čimer si prihrani dežela revizijski aparat.

Dr. Triller: Pa podpirajte tudi Zvezo slov. zadrug!

Gospodarska zveza pa ni prejela ničesar iz vseučiliškega zaklada.

Triller: Seveda ne, ampak »Združena zveza«.

Dr. Lampe je dalje proti kontroli dež. odbora, ker je to avtonomen zatop. Dalje se peča z razveljavljanjem mandatov Reisnerja in Ribnikarja in napoveduje razveljavljanje mandatov poslancev trg. in obrtne zbornice. — Pravi, da ima Gangla grozno rad.

Gangl: Hvala lepa! da se pa vseeno ne more z njim strinjati.

Govornik pravi, da je končal dr. Triller svoj govor z besedami: Ljudstvo vas bo proklinjalo!

Dr. Triller: Številke, številke!

Lampe: Mi jih ne bomo proklinjali.

Triller: Saj se jih še ne dotaknete!

Govornik pričakuje, da se udeležijo nar. napredni poslanci poslanci tudi podrobne razprave.

Klic: Po kaj!

Končno še polemizira s poslancem Lenarčičem, se pa previdno izogiba vseh števil.

Lampetu odgovarja dr. Eger.

Kočevska podružnica kmetijske družbe ne dobiva od dežele 26.000 K podpore ampak samo 800 K. Protestira tudi proti temu, da se dela stranko odgovorno za pisavo njenih časopisov, kot tudi ne dela on za pisavo »Slovenca«, ki je še daleč od one idealne dobe, ko bo poročal vse objektivno, odgovorno njihovih stranko. Kar se pa tiče Marij. kongregacije in podpornega društva, pa pripominja, da je podporno društvo privatno, da deli torej podpore kakor hoče, Marijina kongregacija je pa po razsodbi najvišjega sodišča društvo in torej ne more biti dijak član tega društva. Protestira, da ne poda dr. Lampe Lampetu interpelacije pojasnila glede električnih naprav in se čudi da ne vstane vsa zbornica in protestira proti takemu početju deželne odbora.

Dr. Pegan pojasnjuje slučaj s Kobalovo kletjo in pravi, da je dež. odbor postopal povsem korektno. Dež. odbor je moral razdreti klet, da varuje svojo avtoriteto.

Gangl: Kleti ni, avtoriteta pa je.

Za njim je govoril dr. Triller.

Vabilu dr. Lampeta, da bi sledili nar. napr. poslanci v podrobno debato se ne more odzvati, kljub temu, da se forma izvajanj dr. Lampeta zelo blagodejno razlikuje od referentovega govora. Pro govorniki so govorili o vsem, samo številke se niso dotaknili. Če bo šele poročevalec odgovarjal na številke je to znak slabosti, ker mu ne more nihče več odgovarjati. Že v znak protesta se ne bomo udeležili podrobne debate. Pa tudi vsled tega, ker se odbijajo vsi naši argumenti pameti, pravičnosti, da rabim parlamentarni izraz ob skali discipline večine.

Grof Barbo zavrta dr. Lampeta glede podpore Kočevske podružnice kmetijske družbe, ki ni podružnica ampak zveza 12 samostojnih po-

Genka in tako naravnost v konak. Vnišal sem in poiskal brez odloga onbašija in mu naznanil, da so vas razbojniki napadli, ker so se kokiši razletele po dvorišču.

»Saj ti pravim, da tu ni bilo nikogar; zamen si se trudil Ivančo. — Ob tem času je že ujma močno besnela zunaj.

»Oh, baj Marko, pozabil sem te vprašati«, reče naenkrat doktor, »ali te ni našel nocoj nek mladenič?«

»Kakšen mladenič?«

»Nek čuden mladenič, dovolj revno oblečen, toda inteligenten, kolikor sem mogel opaziti. Prašal me je, kje je vaša hiša.«

»Kje si ga videl? Mene nihče ni iskal.« odvrne baj Marko očividno osupnjen, česar pa gosta očividno nista zapazila.

Doktor je nadaljeval mirno:

»Nek mladenič me je došel v mraku pri Hadži-Pavlovem sadniku. Vprašal me je spoštljivo: »Ali mi zamorete povedati, gospod, kje stanuje tukaj Marko Ivanov? Rad bi ga poiskal, toda sedaj sem prvič tukaj...« Pot me je vodila slučajno semkaj, torej sem mu predlagal, da greva skupaj. Potoma vidim, reče, je bil skoro nag — le tenek raztrgan jopič je visel na njem, kolikor se je dalo razločiti v temi... Medel, slab, se je komaj držal pokonci in vreme se je bilo shladilo... Bal sem se ga vprašati, odkod je in čemu je takšen, toda nesrečnež se mi je vsekakor zelo smilil... Pogledal sem na svojo »garibaldovko«, bila je oguljena in šapelji so viseli od nje. »Ali ne boste jezni, gospod, ako vam dam svojo vrhno suknjo? Saj se sicer prehladite!« Pa mi je dejal: hvala lepa ter vzel suknjo. Tako sva dospela pred vašo hišo, kjer sem ga zapustil. Nu, hotel sem vas vprašati, kdo je bil oni mladi človek?«

(Dalje.)

družnic. Tudi se ni pritoževal vsled majorizacije večine, temveč je le izvajal, da bi bilo slabo, če bi se to izvajalo v gospodarskem oziru. Končno še zavrtava napade na veleposestvo in očita dr. Lampetu, da se pusti uplivati od slovenskih časopisov, ki delajo samo zdražbo.

Posl. Gangl konstatira, da je v zadevi Kobalove kleti storil napako dež. odbor, ki ni hotel kljub opominom poslati na lice mesta strokovnjaka.

Dež. glavar prekine govornika, češ, da Kobalova klet ne spada v proračun.

Gangl: To sem hotel povedati in to pravico vendar imam.

Kot zadnji govori referent dr. Kerk.

V znak protesta brezobzirnega nastopanja dr. Kerkja v tej debati zapuste vsi nar. poslanci in Nemci dvorano.

Po sklepnih besedah referenta sklenejo Nemci, ki so se med tem vrnili in klerikalci prehod v podrobno debato.

V podrobni debati stavijo poslanci več izpreminjavalnih predlogov.

Med drugimi se oglasi k besedi tudi posl. Hladnik ki vehementno napada orožništvo in navaja nebroj slučajev, iz katerih da se jasno vidi, da so orožniki pristranski proti pristašem S. L. S.

K debati se oglasi deželni predsednik Schwarz ki protestira, da posl. tako napada orožništvo, ne da bi podkrepil svoje trditve z dokazi. — Zahteva navedbo imen, da se morejo potem vsi krivci kaznovati. Napade na orožnike pod zaščito imunitete smatra za nedopustne.

V smislu posl. Hladnika govorita še posl. Jarc in dr. Pegan, na kar sprejme zbornica zakon z izpreminjavalnimi predlogi in resolucijami. Seja se nadaljuje. Poročilo o koncu seje priobčimo prihodnjic.

SPLOŠNI PREGLED.

Brambna reforma. Včerajšnja poročila trdijo, da se je dosegel med avstrijsko in ogrsko vlado v vprašanju brambne reforme popolen sporazum. Situacija je bila jako kritična, ogrski ministrski predsednik je pozval brzotajno na Dunaj finančnega ministra Lukacza, vršile so se dolge konference, prijavljena je bila tudi Lukaczova avdijenca pri cesarju za slučaj, če se ne doseže nobenega sporazuma, vsled česar bi moral Khuen podati svojo demisijo, na kar bi stopil Lukacz na čelo vlade. A do Lukaczove avdijence ni prišlo, ker se je baje v mnogih konferencah med posameznimi ministri dosegel popolen sporazum. Na kakoli podlagi osniva ta sporazum se ne ve, ker bo šele v soboto ogrski ministrski predsednik Khuen podal v zbornici poročilo o svojih pogajanjih ter o rezultatih. Vprašanje pa je rešeno samo provizorno, ker se ogr. opozicija gotovo ne zadovolji s sklepi contra ogrski vladi. — Prisotnost Khuenta in Lukacza na Dunaju pa je dala povod tudi drugim kombinacijam in to z ozirom na bolezen in opasno stanje ministra zunanjih zadev grofa Aehrenthala. Trdilo se je, da je Khuen name-njen njegovim naslednikom, a Lukacz prevzame predsedništvo ogrskega parlamenta. Vendar se od ogrske strani ta poročila dementirajo, ter se trdi, da je Aehrenthalov naslednik skupni finančni minister Burian. Avstrijska kakor ogrska javnost je radovedna na rezultate uspešnih pogajanj, ker je od istih odvrisna tudi usoda obojestranskega parlamentarnega dela.

Novo srbsko ministrstvo je sestavljeno tako: predsedništvo in zunanje zadeve dr. Milovan Milovanović; notranje zadeve: Nastas Petrovič; finance: Stojan Protić; prosveta: Ljuba Jovanović; javna dela: Joca Jovanović; pravda: Mihajlo Jovanović; narodno gospodarstvo: Milan Kapetanović; vojno ministrstvo: general Stepo Stepanović. Vlada bo izposlovala razpust skupščine že za dan 16. t. m. nove volitve se bodo vršile v aprilu, a nova skupščina se snide začetkom maja.

DNEVNI PREGLED.

Zmaga narodno-napredne stranke pri volitvah v trgovsko-obrtno zbornico. Včeraj popoldne se je začel skrutinij za srednjo in malo-trgovsko skupino trgovsko-obrtno zbornice. V srednji trgovini je oddanih nad tretjino naprednih glasov več kot klerikalnih in nemških, ki so volili skupaj klerikalne kandidate. Klerikalna lista je dobila nad 200 glasov, napredna pa okoli 400. Da so v tej skupini dobili tako veliko glasov imajo se zahvaliti Nemcem, ki so oddali zanje v tem razredu nenavadno veliko glasov. Skrutinij v tej skupini še ni končan, vendar pa pri tako velikih razlikah naprednih in klerikalnih glasov rezultat ne more biti drugačen kot da zmaga napredni kandidati. Gospod Viktorju Rohrmannu, Feliksju Urbancu in Josipu Perdanu že danes lahko čestitamo kot novoizvoljenim zborničnim svetnikom. V mali trgovini (modre glasovnice) je izid skrutinija še povsem negotov. Od narodno-napredne stranke je bilo oddanih 700 glasovnic. Nemških glasov je bilo oddanih 32, ki so se vse glasile na ime klerikalne kandidatske liste. Čisto klerikalnih glasov je bilo manj oddanih kot naprednih. Nemci in klerikalci so skupaj oddali več glasov kot naprednjaki, razlika je pa malenkostna (okrog 11 glasov). Ker so med oddanimi glasovnicami vštete tudi vse neveljavne, je izid zelo dvomljiv. Z ozirom na to, da je duhovščina v raznih krajih na deželi kar na debelo sama podpisavala glasovnice tako, da je baje kar po 20 glasovnic od enega klerikalca podpisanih je zelo verjetno, da bo število klerikalnih glasovnic, ki jih bo komisija priznala za veljavne padlo. Mi smo uverjeni, da so vsi oddani napredni glasovi veljavni, dočim zelo dvomimo o veljavnosti velikega števila klerikalnih glasov. Ako bo komisija to pot izvršila skrutinij z vso strogostjo in brezobzirno pravičnostjo, potem je zmaga narodno-napredne stranke tudi v mali trgovini zagotovljena.

Kako zlorablajo klerikalci javne zavode za svoje osebne koristi. Da so klerikalci, kar je med njimi britejših ljudi, sami koristolovci in pravi koritarji, je tudi že na pristaših S. L. S. dognano in dokazano. A da so taki koristolovci kot nam kaže Ogrinov slučaj, bi pa vseeno ne verjeli. »Slov. Narod« poroča, da si je zidarski mojster Ogrin v Ljubljani kot načelnik denarnega zavoda sam sebi brez dovoljenja ostalega odbora in nadzorstva dovolil kredit v znesku 58.000 K. Ta Ogrinova molzna kravica se imenuje »Obrtno - kreditna zadruga«, ki ima uradne prostore na Dunajski cesti št. 32. In zidarski mojster Ogrin se upa kandidirati v trgovsko-obrtno zbornico. Zopet ena lepa cvetka klerikalnega koristarstva!

Oražem zopet obsojen. Včeraj popoldne je c. kr. deželno kot prizivno sodišče obsodilo občinskega gerenta v Mostah Josipa Oražma, s tem, da je zavrnilo njegov ugovor proti prvi razsodbi, po kateri je bil gostilničar Črne oproščen vsake krivde. Kakor okrajni sodnik, spoznal je tudi sodni senat, da se je Črne opravičeno izrazil o neredu v blagajniških knjigah. Dokaz resnice se mu je popolnoma posrečil, dokazal je, da je bil v knjigah nered, da se je delalo v škodo občine; kdo je nered zakrivil ne pride v poštev, ker je za vodstvo knjig odgovoren le mož, ki je v vlada imenovala občinski gerentom! Gerent Oražem je zidal pet hiš, a stavbena taksa je v knjigah vpisana ena, Oražem nima tudi potrdila o ostalih štirih takсах. Zlasti kričeč dokaz Oražmove krivde je pa sestava volilnih imenikov, ker je Oražem vedoma naročil sestavljaču Ragazziju, da naj sestavi napačno volilni imenik, da na ta način podaljša svoje gerentstvo, najel je tudi dva svoja somišljenika, da sta vložila proti imeniku rekurz, vsled česar je bila občina oškodovana za novo svoto. Dokaz resnice, to je z drugimi besedami, Oražem je zakrivil nered v občinski blagajni, se je posrečil in Črne je govoril upravičeno, ko je trdil, da se je v občini zapravljalo! C. kr. deželno sodišče je dokazalo c. kr. deželni vladi, kako ljudi nastavlja ta na nasvet deželnega odbora občinskim gerentom, ljudi, ki zapravljajo občinski denar, ki izkoriščajo svoje mesto v lastno korist. Ironija je pač, da je zagovarjal Oražma oni dr. Pegan, ki je v včerajšnji seji deželnega odbora očital raznim občinam primanjkljaje v občinskih blagajnicah, a Oražma in njegovega gospodarstva ni omenjal. Seveda to je prav klerikalna taktika! Mi pa konstatiramo: Oražem, ki mu je deželno sodišče utisnilo na čelo pečat, da je zakrivil nered v občinski blagajni, je še vedno vladni gerent v Mostah. Deželna vlada mu daje tudi nadalje priliko, da nadaljuje to, kar je vršil doslej! V svojem govoru je rekel Pegan, da bi spadal bivši občinski tajnik pred drug forum, senat pa je obrnil to Peganovo trditev in rekel, da spada pred ta forum, ki se mu pravi državno pravdnštvo in kazensko sodišče občinski gerent Oražem! Mi čakamo sedaj, kaj stori c. kr. deželna vlada, ako se ta ne gane, govorili bomo naprej! Dejstvo, nepobitno dejstvo je in ostane, da je na čelu močanske občine mož, ki ga je c. kr. deželno sodišče proglasilo krivim neredov v blagajniških knjigah in primanjkljajev v občinski blagajni. Oproščeni Črne je trdil, da je Oražem goljufal oziroma zapravljaj na škodo občine, sodišče ga je oprostil in s tem odgovorilo na vprašanje: kaj je Oražem, ki ga je c. kr. deželna vlada imenovala občinskim gerentom v Mostah?

Visoko odlikovanje. Bivši tajnik zagrebške trgovske in obrtne zbornice g. Milan Krešič je imenovan članom francoske častne legije v priznanje njegovih zaslug za francosko-hrvaško zbliznanje.

Nov hrvaški list. Hrvaški munkači pod vodstvom bana Cuvaja so sklenili izdajati svoj dnevnik, ki začne izhajati pod imenom »Jutranji list«. Glavni urednik bo nekdanji veliki opozicionalec in od vlade večkrat suspendirani profesor pisatelj dr. Cihlař-Nehajev. Bržkone bo počakal Cuvajev »Jutranji list« isto usodo, kakor jo je svoječasno Rauchova »Ustavnost«.

Nov hotel v Ajdovščini? V Ajdovščini se snuje konsorcij, ki bi naj sezidal nov hotel. Za ustanovitev govori rastoči promet s tujci in naraščanje vojaštva. Proti ustanovitvi se pa tudi marsikaj lahko navaja. Najprej bo de-taj priti na jasno, ali je za nov hotel v Ajdovščini sploh potreba.

Letošnji kongres esperantistov se vrši od 11. do 18. avgusta v Krakovu. Zato je že tudi izšel »Vodnik po Krakovu« v esperantu. Prirediti hočejo tudi razstavo vseh dosedaj nastojenih esperantskih spisov in del, gledališko predstavo v esperantskem jeziku in internacionalni ples v krojih in nošal vseh mogočih narodov.

Iz ljudsko-šolske službe. C. kr. okr. šol. svet za ljubljansko okoličje je imenoval mesto obolele učiteljice gdčne. Avguste Erbežnik proviz. učiteljico gdčno. Terezijo Grebenc za suplentinjo na ljudski šoli v D. M. Polju. — Okr. šol. svet v Krškem je premestil učitelja g. Alojzija Lomška iz Cerkelj na ljudsko šolo v Vel. Trnu.

Dražbe. Pri c. kr. okrajnem sodišču v Žužemberku so po zamirlem Jos. Poka pl. Poka-falva na prodaj po javni dražbi sledeče nepremičnine: Hiša v Žužemberku št. 61 s 2 hlevoma in svinjakom, vrt, 4 njive, 3 travniki, 3 gozdi in drugo. Prodajalec se bode skupno ali posamezno, izklicna cena znaša 34.000 K, pod katero se ne bo prodajalo. Dražba se bo vršila 4. marca 1912 ob 9. dop. v Žužemberku pri sodišču soba št. 6. Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno. Dražbeno izkupilo je položiti tretjino v 14 dneh po odobritvi ostanek pa tekem 3 mesecev pri sodišču. — Pri c. kr. okr. sodnji v Metliki se vrši dne 1.) 11. marca 1912, popoldne ob 9., pol 10.; 2.) 1. aprila 1912, popoldne ob pol 11. uri dražba zemljišč: a) vlož. št. 3 kat. občine Prebišje, obstoječega iz hiše in gospodarskih poslopij in 56 parcel njiv, travnikov, pašnikov in gozdov, enega vrta in enega vinograda v vrednosti 9369 K 39 h ter pritliklin, ene kadi za ki-

sline, enega voza, enega gnojnega koša, ene slamoreznice in ene brane v vrednosti 38 K; b) vl. št. 267 kat. obč. Štrekljevec, obstoječega iz ene hiše in enega travnika v vrednosti 430 K 84 vin.; c) vl. št. 125 kat. obč. Slamnavas, obstoječega iz gozdne parcele št. 724/1 v vrednosti 63 K 52 h; d) vlož. št. 48 kat. obč. Gabcrovec, obstoječega iz hiše in gospodarskih poslopij, njiv, travnikov, vrta in pašnikov v vrednosti 1577 K 44 h ter pritliklin vrednih 5 K 80 h. Najmanjši ponudek znaša ad a) 3768 K 92 h, ad b) 287 K 24 h, ad c) 42 K 36 h, ad d) 1055 K 50 v; pod temi zneski se ne prodaja. Pri c. kr. okr. sodnji v Krškem se vrši dne 2. marca 1912 dop. ob 9. uri in po potrebi tudi naslednje dni na licu mesta parcel, začenši v zavezančevem vinogradu na Goleku dražba zavezanec lastnih zemljišč vlož. št. 51 kat. obč. Vel. Pudlog in vl. št. 870 kat. obč. Ravno in sicer: ali po celih posameznih vložkih, ali po skupinah posameznih parcel ali po posameznih parcelah s pritliklino vred, ki sestoji iz treh sodov, dveh kadij in enega pajkelna; druga pritliklina se ni našla. Nepremičninam, koje je prodati na dražbi, je določena vrednost: a) vlož. št. 870 kat. obč. Ravno na 1026 K 20 v, b) vlož. št. 51 kat. obč. Vel. Pudlog 28.131 K 55 v, pritliklini pa na 116 K. Najmanjši ponudek znaša ad a) 683 K 13 v, ad b) 18.831 K 70 v; pod tem zneskom se ne prodaja. — Po zahtevanju stečajnega sklada Glavne posojilnice v Ljubljani, zastopane po dr. Jos. Oblaku, odvetniku v Ljubljani, bo dne 29. februarja t. l. dop. ob 10. uri pri c. kr. sodnji na Brdu v izbi št. 5 dražba zemljišča vlož. št. 44 kat. obč. Dob. obstoječe iz hiše z gospodarskim poslopjem in velikim vrtom, ležeče ob okrajni cesti in ugodno za letovišcarje. Nepremičnini, ki jo je prodati na dražbi, je določena vrednost na 1200 K. Najmanjši ponudek znaša 800 K; pod tem zneskom se ne prodaja.

LJUBLJANA.

Pri društvu hišnih posestnikov vre. Kakor se nam poroča se člani društva hišnih posestnikov razburjajo radi letnih 130.000 kron, ki jih bo morala Ljubljana plačevati za državno policijo. Baje hočejo zahtevati radi tega izreden občen zbor, oziroma shod, na katerem hočejo protestirati proti tako visokemu in novemu obdačenju Ljubljane. Pri omenjenem društvu ima vedno prvo besedo tudi dr. Gregorič. Ta pa seveda ima vedno svoj jezik zavezan kadar bi bilo treba govoriti. Hišni posestniki naj se nanj prav nič ne zanašajo. Niti kot načelnik ljubljanskega vodstva S. L. S., niti kot hišni posestnik ne bo dr. Gregorič ničesar naredil. On je čisto navadna sirkova metla, s katero klerikalci po Ljubljani pometajo. Samostojnosti in vpliva dr. Gregorič nima nobenega.

Danes zvečer se vrši v Narodnem domu obrtniški ples. Nanj smo že tolikrat opozarjali, da opravičeno pričakujemo, da ne bo nikogar, ki bi se ga zanesljivo ne udeležil. Danes bo v Narodnem domu eden najlepših pred-pustnih večerov.

Valčkov večer. Člani Slovenske Filharmonije prirede pod tem naslovom v ponedeljek dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer svojo prvo plesno prireditvev pod naslovom Valčkov večer. Na tem plesu bo polnoštevilna Slovenska Filharmonija igrala najlepše valčke. Dirigiranje je iz naklonjenosti prevzel g. kapelnik Talich. Vstopnina 1 K. Ker je ta prireditvev za Ljubljano nekaj novega, a čisti dobiček namenjen podpornemu skladu Slovenske Filharmonije, ki je nudila že toliko umetniškega užitka a tudi zabave je pričakovati od strani ljubljanskega občinstva obilne udeležbe.

Preselitve v Ljubljani. V zadnjem selilnem roku se je v Ljubljani preselilo 356 rodbin oz. strank, ki so štele skoro 1700 oseb. Priselilo se je na novo 21 družin, izselilo pa 16 strank, ker jih je poklic zval v druge kraje. — Malih in srednjih stanovanj še vedno primanjkuje. Nekateri hišni posestniki so zopet najemnino zvišali.

Umrli so v Ljubljani. Marija Woelfling, hči tov. mizarja, 2 meseca, Marije Terezija cesta 11. — Lovro Svetina, bivši delavec, 86 let, Radcekega cesta 11. — V deželni bolnici: Ivan Poženel, užitar, 66 let. — Fran Berlan, hlapec, 53 let. — Stanko Zalar, tov. delavca sin, 3 mesece. — Ferdinand Jeranič, sin tapetniškega pomočnika, 11 mesecev. — Metod Rosolnik, rejenc, 3 dni.

Tuji v Ljubljani. Dne 12. svečana: Anton Kovačič, trgovec, Opatija. — Dr. Viktor Tiller, profesor, Novo mesto. — Rudolf Schietzold, dramaturg, Berolin-Eisenach. — Dr. Karl Böhm, okr. zdravnik, Kočevje. — Evgen Swoboda, c. kr. carin, višji nadzornik, Dunaj. — Pogačnik, poslanec, Podnart. — Stotnik Ferlinz, Reka. — Franc Zagar, lesni trgovec, Stari trg. — Bruno Winter, Lipsko. — Maks Zimmermann, Vratislav. — V. Rasch, Norimberg. — Kihs, Grooz, Budimpešta. — Unger, Janauh, trgov. Trst. — Jakob Kavšek, trgovec, Lovran. — V. De Caneva, trgovec, Reka. — Franc Nedved, arzenal. nadmojster, Pulj. — Jos. Schmidt, Bärtingen. — Christian, Firikes, Lorez, Wallner, Lassnig, Grundner, Reich, Zuckerbäcker, potniki, Dunaj. — M. Križ, posestnik, Prezid. — Luigi Cape, industrijec, Milan. — Dr. E. Glücklich, želez. nadzornik, Trst. — A. Ribič, viš. inžen. Celje. — Baron Frid. Rechbach, grajščak, Krump. — Baron Oton Abfaltern, c. in kr. komornik, Križ.

Kinematografi »Ideal«. Samo danes in jutri eno in pol ure trajajoči vojni posnetek je privabil včeraj v »Ideal« polno ljudi. Najbolj interesantne so serije: Eksekucija morilca, ki je umoril enega oficirja in 6 vojakov ter boj pri Bir-Tobrasu, kjer se vidi pri prodiranju padati od krogelj zadete Italijane. Hladnokrvni operater tega smrtno nevarnega posnetka je dobil za ta posnetek ogromno odškodnino. Na koncu sporeda velekomična slika s priljubljenim »Maks Linderjem«, ki vzbuja velikanski smeh »Maks žrtev bordskega vina«. Prihodnja privlačnost drama: »Življenska laž« in velekomična burka »Poročni večer«.

V kavarni »Central« bo danes in prihodnje dni koncert slovitega dunajskega damskega orkestra. Glej oglasa.

Vremensko poročilo. Dne 13. februarja t. l. Dopoldne: Stanje barometra v mm: 736.4. — Temperatura v C°: 0.6. — Veter: sl. svzh. — Megleno. — Popoldne: Stanje barometra: 735.5. — Temperatura: 10.7. — Veter: jug. Nebo: del. jasno.

DRUŠTVA.

Muzejsko društvo za Kranjsko ima danes svoj občni zbor, a ne kakor smo prej poročali ob 6ih ampak že ob pol petih popoldne.

Zabavni večer priredi »Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj« v soboto 17. t. m. v gostilni pri Češnovarju na Dolenjski cesti. Svirajo tamburaši. Ker je za izborno zabavo vsestransko preskrbljeno, se gotovo vsi člani in njih rodbine udeležijo te priredbe. Vstopnina 20 vin., začetek ob 8. zvečer.

Slavčeva maskarada »Veliki pustni korzo« na pustno nedeljo 18. t. m. v veliki dvorani hotela »Union« obeta biti letos posebno živahna. Zanimanje za to pri občinstvu zelo priljubljeno maskarado je veliko. Raznovrstnih mask bodo vse polno, posebno vgalja bodo velika skupina »Veselih bratcev« z »Gambirinusom« na čelu. Pustnemu korzu primerno, bode dvorana bogato okrašena kar bode na veselo razpoloženje vsekakor jako dobro uplivalo.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala gđ. Mar. Majcenova v št. Janžu 5 K »z ozirom na patentirano laž v zadnjem Domoljubu«. V gostilni g. Gregorja Peternele v Poljanah pri Škofi ji Loki se je nabralo na Klobovsovi svatbi 12 K 85 vin., vsoto je poslal družbi g. Peternele. Hvala! — Naši rojaki v Ameriki za družbo sv. Cirila in Metoda. G. Fr. Sakser je poslal 50 K 70 vin. po naročilu g. Antona Kranjca, Taylor, Wasch. Iskrena hvala! — Tonček, Vinko in Bratomil Rebek v Celju so poslali C. M. družbi hranilno knjižico v znesku 69 K 4 vin. z dopisom: V nepozaben spomin dne 23. prosinca t. l. umrlega brata Jankota pošljemo kot dedič njegove lastnine hranilno knjižico kreditne stavbene zadruge »Lastni dom« v Celju v znesku 69 K 4 vin. sad pokojnikovega štiriletnega truda v prid koristni družbi sv. Cirila in Metoda, za katero se je tudi dragi pokojnik navduševal. Rodoljubnim darovalcem srčna hvala!

Idrijska podružnica »Slov. planinskega društva« priredi dne 17. februarja t. l. v pivarni pri »Črnem orlu« »Planinski direndaj«. Vsakdo dobrodošel, posebno gostje v turistovskih in narodnih nošah.

Občni zbor podružnice društva zemljemer-skih uradnikov na Kranjskem se vrši 9. marca t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih hotela Tratinik v Ljubljani, Sv. Petra cesta. V nedeljo dne 10. marca ob 10. uri dopoldne kolegijalni sestanek z eventualnim predavanjem gg. in ing. Drag. Guštinčiča istotam. Gg. kolege opozarjamo, da prosijo pravočasno za dopust.

Tamburaško društvo »Kolo« v Trbovljah priredi v nedeljo dne 18. t. m. svojo predpustno veselico v prostorih gospoda Ant. Volker - ja. Začetek ob 4. uri popoldne.

PROSVETA.

Slovensko deželno gledališče.

Viktor Parma: Caričine amaconke. Opereta v treh dejanjih. Sinoči se je po dolgoletnem presledku uprizorila Parmova opereta »Caričine amaconke«, ki so dosegle med tem časom na raznih odrih čeden uspeh. Godba te operete je lahka in priključna, prepletena bogato z motivi narodnih pesmi, ki jim je Parma priredil okusno instrumentacijo. Delo se je na ljubljanskem odru na novo uprizorilo, kakor stoji napisano na gledališkem listu, a ta nova uprizoritev je bila skrajno žalostna, vse je bilo operetnega tempa. Tudi inscenacija je bila skrajno pomanjkljiva, grozna naravnost je bila scena drugega dejanja, ki naj bi predstavljala grad, a ni bila nič drugega nego par brez vsakega okusa skupaj zmetanih kulis najrazličnejšega stila. Heleno Zurandovo je pela gđ. Thalerjeva in je dosegla pač edina najlepši uspeh, njeni družici ga. Föderbergova in ga. Bukšekova sta bili taki, kakor smo že rekli o njih, ga. Föderbergova poje, a ne igra, za go. Bukšekovo pa bi bilo bolje, da bi le igrala, a ne pela! G. Iličič je pel prvič Feodora, pel in igral je dobro, kaj drugega se ne more reči. Ugajala sta tudi v svojih duetih gg. Križaj in Horský. G. Povhe je pa svojega žida popolnoma zgrešil; hotel je posnemati židovski žargon, pa se mu ni prav nič posrečilo, upletal je nemške besede, kar ni prav nič komičnega; drugi sodelujoči so bili dobri, v lepi maski je nastopil g. Danilo kot knez Potemkin, a žal da mu je bil tekst Potemkinova vas! — Orkester je bil precej mrtev in ni znal zagreti občinstva, zato je bil pa tudi sprejem operete precej hladen. Gledališče je bilo srednje obiskano.

Quidam.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri, v četrtek velika lirski opera »Rusalka« (za neparabonente). — Pripravlja se burleska »Miljon«, spisal Georges Berr in Marcel Guillemant.

Zakaj tako malo opere? Prijatelj našega lista se nam bridko pritožuje, da se letos v gledališču tako čudovito zanemari opera. Prejšnja leta je bilo v tem oziru čisto drugače. Le-tos imamo jako dragocene operne moči, imamo pevski zbor, kakor že dolgo ne in vendar se pevcem ter pevkam niti ne nudi dovolj prilike, da bi se uveljavili. Tudi se popolnoma prezira repertoarni program, ki ga je ravnateljstvo razglasilo začetkom sezone. — Prinašamo te opravičene pritožbe z nadejo, da jim bo skušalo ravnateljstvo odpomoči.

Kocian v Gorici. Slavni češki umetnik Jaroslav Kocian je nastopil v soboto 10. t. m. v Gorici pod okriljem »Pevskega in glasbenega društva«. Igral je najprej Karłowiczev »Koncertatura«, ki je mahoma ogrel gorško občinstvo. Manj posrečile so se mu Bachove »Allemande«, »Sarabande« in Allegro assai. Kocian je igral

tudi 2 svoji skladbi, ki sta jako ugajali. Višek koncerta je bilo Sarasatovi »Ciganski motivi«, kjer je pokazal Kocian svojo fenomenalno tehniko združeno z globokim umetniškim čuvstvom. Vmes je zapel mešani zbor »Pevskega in glasbenega društva« pod vodstvom g. Michla dva krasna zbora in sicer Brucknerjev »Ave Maria« in Píratov »Oblaku«. Pevski zbor razpolaga z dobrimi glasovi inteligentnih pevk in pevcev. Zlasti velja to o basih in ženskih glasovih, ki pa niso nastopili dovolj enotno. Ker v zboru še ni tiste idealne discipline, ki bi mu omogočila, da bi se vršile mnogoštevilne skušnje, bi bilo priporočiti, da se za drugič izbere nekoliko lažje skladbe. Občinstvo, ki je do zadnjega kotička zasedlo dvorano »Trgovskega doma«, je bilo z vsem koncertom prav zadovoljno.

Gospodična T. Thalerjeva gostuje v nedeljo zvečer v Trstu ter poje ulogo Jelene v opereti »Caričine amaconke«.

G. Ljubiša Iličič gostuje v petek zvečer v Zagrebu ter poje naslovno ulogo v opereti »Baron Trenk«.

»Vijesti« hrvatskoga društva inženirja i arhitekta in Društva inženirjev v Ljubljani, letnik XXXIII. št. 2 imajo sledečo vsebino: ing. Drag. Guštinčič (Ljubljana): Agrarske operacije v Avstriji (s posebnim ozirom na Kranjsko); ing. Aleksander Kaiser (Budimpešta): Krov od armiranog betona; ing. Miroslav Kasal (Ljubljana): Vplivnice statično nedoločenih konstrukcij nekonstantnega prereza. K. G.: Stropna konstrukcija patent Seidel. Društvene vijesti. Osebnosti. Različno. Književnost. Pregled časopisa. Iz uredništva.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

PARLAMENTARNO.

Dunaj, 13. februarja. Odsek za državne uslužbenice je danes sprejel predlogo regulacije plač, ter enoglasno sklenil urediti tudi prejemke pisarniških poduradnikov. Med poslanci in zastopniki vlade je prišlo do ostre in razburiljive debate, zato je odsek sklenil, da k prihodnji seji ne povabi več vladnih zastopnikov.

Dunaj, 13. febr. V parl. je prišla deputacija poštinih uradnic, ki je zahtevala, da naj se odpravi zloglasni celibat. Poslanci so obljubili, da se bodo zavzeli za odpravo celibata.

Dunaj, 13. februarja. Pri notranjem ministru Heinoldu in finančnem ministru Zaleskemu se je oglašila danes deputacija poštinih uradnikov, ki je zahtevala takojšnjo upeljavo službene pragmatike.

BRAMBNA REFORMA.

Budimpešta, 13. februarja. Ogrski ministrski predsednik Khuen je danes dolgo časa konferiral s Kossuthom. Potankosti o tem pogovoru ki se je tikal brambne reforme, so se proglasile tajni.

PRAŠKE DEMONSTRACIJE IN OGRI.

Budimpešta, 13. februarja. Vest o praških demonstracijah so jako razburile in razjezile madžarsko javnost. Listi ostro napadajo Čehe. »Pesti Hiralp« pravi, da naj Avstrija pomisli, da je le Ogrska ona polovica, na katero se more opirati monarhija in z njo kaznovati druge narodnosti.

JAMSKI MUZEJ V POSTOJNI.

Dunaj, 13. februarja. Ministrstvo za uk in bogočastje je nakazalo za jamski muzej, ki se ima otvoriti v letu 1913 v Postojni, znesek 20 tisoč kron.

NIŽJEAVSTRIJSKI DEŽELNI ZBOR.

Dunaj, 13. februarja. Nižjeavstrijski deželni zbor je danes v daljši debati sprejel proračun

NADVOJVODA RAINER BOLAN.

Dunaj, 13. februarja. Stari nadvojvoda Rainer, ki praznuje te dni svojo demantno poroko, je obolen in mora ostati v postelji.

VELIK SHOD V OPATIJI.

Opatija, 13. februarja. Sinoči se je vršil v Opatiji velik shod proti razmeram na Hrvaškem. Posl. Červar je poročal o pogajanjih z Italijani in označil neuspešnost istih. Sklenila se je resolucija v kateri se zahteva prekinitev z Italijani vsaka pogajanja in začetni najodločnejši boj proti umetni večini v istrskem deželnem zboru.

FRANCOSKA ZRAČNA MORNARICA.

Pariz, 13. februarja. Tu se je ustanovilo društvo, ki hoče nabirati prispevke za ustanovitev velike francoske zračne mornarice.

NEMŠKI DRŽ. ZBOR.

Berlin, 13. februarja. Današnja seja nemškega državnega zbora je trajala le par minut, ker jo je prvi podpredsednik Scheidemann na zahtevo poslancev takoj zaključil. V jutrišnji seji se izvrši volitev predsednika. Sporazum se dosedaj še ni dosegel noben. V stranki narodnih liberalcev vlada razopr, manjšina kluba se nagiba k desnici.

HALDANEVO OBISK.

Petersburg, 13. februarja. Riječ komentira obisk angleškega vojnega ministra Haldanea v Berlinu na ta način, da bi naj Haldane popravil nerodne govore angleških gostov v Rusiji.

DUNAJSKI FRANCOSKI POSLANIK.

Pariz, 13. februarja. Vest, da bo odpoklican sedanji francoski poslanik Croucier na Dunaju, se v diplomatskih krogih dementirajo.

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Carigrad, 13. februarja. Turška vlada je sklenila zapreti vse italijanske trgovine, ako začne Italija z akcijo na evropskih tleh.

Malta, 13. februarja. Italijanska bojna mornarica se z vso naglico pripravlja na velike dogodke. Po pripravih sodeč, odpluje bojna mornarica v najkrajšem času na odprto morje.

RAZNO.

* **London — mesto beračev.** Več beračev kot jih je v Londonu, ni menda v nobenem velikem mestu. Društvo za »odpravo beračev« je v lanskem letu posredovalo več kot v 25.000 slučajih. Izkazalo se pa je, da ti londonski berači niso taki reveži, kot se kažejo in ni čuda, skoro prirojena navada londonskega meščana je, da podpira dnevno z večjimi ali manjšimi zneski berača, ki sloni pri hiši, ki je njegova last, ali pa v njej stanuje in statistika, seveda nikakor ne natančna, izkazuje vsako leto nad 2 miliona K samih darov. Ti berači so skoro na boljšem, kot pa pridni delavci in postopači. Iz vseh angleških provinc najdejo podnevi zavetišče na londonskih ulicah, ponoči pa v nalašč zato prirejenih zavetiščih. Popreje omenjeno društvo ima cel muzej raznih sredstev in načinov, kako si ti berači priberejo dnevni svoj »zaslužek«, bodisi da ponujajo mimosidnim vžigalice ali kaj drugega, ker po zakonu ne smejo javno beračiti. — Ne verjame-mo, da bi bili vspehi društva res kaj veliki, kajti, kar napravi na jedni strani dobrega in izboljšava ter pretvarja lenuhe v dela — hoteče, če že ne dela željne ljudi, privablja na drugi strani v mesto celo vrsto postopačev, lenuhov in druge vrste takih in enakih ljudi, ki odvzemajo s svojim življenjem podporo res potrebnim in revnim Londončanom.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Spominjajte se družbe sv. Cirila in Metoda.

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 13. februarja 1912.

Termin.

Pšenica za mesec april 1912	za 50 kg	11-91
Pšenica za mesec oktober 1912	za 50 kg	11-81
Rž za mesec april 1912	za 50 kg	10-66
Koruz za mesec maj 1912	za 50 kg	9-03
Oves za mesec april 1912	za 50 kg	10-36

Albert Pečevnik

zasebni uradnik v Ljubljani

Minka Novak

hčerka profesor Novaka v Gorici

zaročena.

Vabilo

na

plesno veselico

katera se vrši

na **Debeli četrtek dne 15. februarja**
v **gostilni pri Pavšku**

Martinova cesta št. 36.

Začetek ob 8. zvečer. Vstop prost.

Na obilno udeležbo vabita

137

Rozalija in Ivan Pavšek.

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Frančiškanska ulica štev. 8

je najmoderneje urejena in opremljena za tisk vsakovrstnih tiskovin: knjig, brošur, urad. tiskovin, not, lepakov, vizitk, in kuvert.

□ □

Litografija. - Stereotipija. - Najmodernejša črke in okraski.

Tisk v različnih barvah.

Najfinejša izvršitev.

Solidna in točna

postrežba.

□ □

— 100 —

Kdo ste? Zakaj je pomiril en sam pogled vaših oči moje bolečine? Ali vas pošilja preblašena Devica Marija? Ali ste angelj, poslan iz nebes, da branite one, ki so izdani in zapuščeni?

Odette ni bila niti prestrašena, niti v zadregi. Smehljala se je in položila svojo roko v roko kraljevo in njen pogled je vlivljal v njegovo razboleno vedno nov tolažilen fluid, ki je prihajal iz njene neomadeževane duše.

Odette je molčala in smehljaj ji je pokrival lice.

In vsi okoli so molčali z začudenimi obrazi, na katerih se je izražal tudi strah in prese-nečenje, kakor pred nečem neznanim, kakor pred čarovnijo.

Norec ni več kričal. Brezdvoma so poje-male bolečine in mir se mu je vračal z magično hitrostjo. Odette se je prestopila in vodila za sabo kralja, ki se je obotavljal. Pripeljala ga je do udobnega naslonjača in ga potisnila v bla-zine...

Nato je vprla vanj svoje oči.

In pod tem pogledom so se trepalnice no-rega kralja mirno sklepale, ona pa je pričela šepetati s sladkim glasom:

— Odpočijte se, ubogi kralj; spite, sire, spite v miru; tukaj ste v popolni varnosti.

Glava Karla je mirno padla v blazine naslonjača... in zaspal je. Prsa so se mu dvigala umerjeno in roka je počivala v roki angelja, ki se je sklanjal nad njim.

Dolgo je Odette tako ostala. Ko pa je kralj trdno usnul, oprostila je roko in se obrnila. Vi-dela je vse osupnjene obraze in začudena nad

— 97 —

s tremi zlatimi lilijami, se je otepavalo bitje, bilo okoli sebe, stresalo se v krčih in tulilo z naježenimi lasmi, s peno na ustih za vse žive in mrtve...

— Kralj pri meni! je tresoč se mrmral Champdivers, kralj Francije!...

XV.

Nori kralj.

Bil je to Karl, kralj, Šesti po svojem ime-nu. Osemtrideset let mu je bilo takrat. Nje-gova blaznost je trajala od leta 1392, ali pet-najst let že: cel svet ve, kako je hipoma na-stopila v manskem gozdu takrat, ko je Karl skušal doseči Bretanjo, kamor se je bil zate-ke! Peter Craonski, ubojica konetabla Oliviera Clisonskega, ki mu je Karl prisegel mašče-vanje.

Povejmo na kratko, da je blaznost nasto-pala naenkrat in se pojavljala v grozni naglici in da so bili napadi zelo redki. Živel je po-največ v nedolžnem zaničevanju vsega, mno-gokrat je bil pa pri popolni duševni zavesti.

Tega dne je lovil s stricem, vojvodo Berryjem in s celim svojim dvorom in se na-hajal pri popolnem zdravju in v dobrem raz-položenju. Na povratku pa, ko so krenili proti žibarskim vratom, se je pričel kralj krčevito tresti. Postal je hkratu bled in šklepetal z zo-bmi. Leden pot mu je pokrnil čelo. Vsi, ki so bili v njegovi bližini so videli, kako se je pričel zvijati inpačtiobraz v grozi. k je ni mogoče po-pisati, ki ni bila človeška niti živalska. Iztegnil

Hiša Saint-Pol.

25

**Zahtevajte „Dan“ po vseh go-
stilnah, kavarnah, brivnicah,
bralnih društvih in čitalnicah!**

**Kupi se takoj že rabljen
pisalni stroj.**

Ponudbe na „Učiteljsko tiskarno“.

FR. P. ZAJEC
optični zavod

Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana



Dalnogled, toplo-
mere, in zrakomere
vseh vrst.

Očala, ščipalniki na-
tančno po zdravni-
škem receptu.

Cenike pošiljam na
zahtevo zastoj in po-
štne prosto.

**Umetni in trgovski vrtnar
J. WIDER, v Ljubljani.**

Trgovina cvetlic:
Šelenburgova ulica šte. 3.

Vrtnarija:
Cesta na Rožnik šte. 25.

Točna posrežba in takojšnja izvršitev vsa-
kovrsta vezanja cvetlic. 50

Kavarna „CENTRAL“ Sv. Petra nasip 37,
poleg jubilejskega mostu

Vsak dan KONCERT

celo noč dunajskega elitnega damskega orkestra.

Začetek ob 8 uri zvečer. Vstopnina prosta.

S spoštovanjem Štefan Miholič, kavarar.

Ivan Ravnihar

urar in trgovec z zlatino in srebrno
Ljubljana, Sv. Petra cesta 44

Za vsako pri meni kupljeno kakor
tudi popravljen uro jamčim 1 leto

Lastna delavnica za popravila in vsakršna v mojo
stroko spadajoča nova dela.

Pri političnem dnevniku „DAN“
je zasesti še eno stalno mesto
sourednika.

Ponudbe s pogoji do 20. t. m.
na lastništvo lista.

Ker se pride dandanes pri hudi
konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj ku-
piti ali prodati, ali ki iščejo službe,
da naj inserirajo v izbornem in
zelo razširjenem slovenskem ne-
odvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po
najnižjih cenah „Prva anončna pi-
sarna“ v Ljubljani, Frančiškanska
ulica šte. 8, katera daje radevolje
tudi vse za to potrebne informacije.

„DAN“ se prodaja po vseh
tobakarnah po 6 vin.

Izdelki solidni.



Zmerne cene.

**Zaloga pohištva in tapetniškega blaga
Fr. Kapus, Ljubljana**

Marije Terezije cesta šte. 11. Kolizej.

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, je-
dilne in gosposke sobe Divane, otomane, žimnice,
modroce iz morske trave, zmednice na peresih,

podobe, zrcala, otroče vozičke itd.



Sprejemajo se tudi
opreme hotelov.



Senzacijonalna prodaja
najnovejše pomladanske konfekcije!

Ravnokar dospela sveža najmodernejša konfekcija
za dame in sicer lepi dolgi paletoti in kostumi od K 14— naprej
ter modre in barvaste jopice za deklice od K 4— naprej,

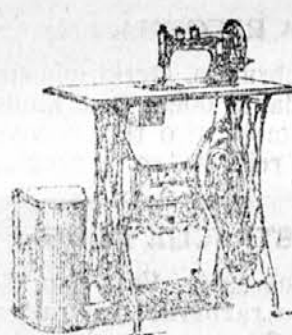
otroke „ 2— „
Angleško skladišče oblek Mestni trg
šte. 5.

O. Bernatovič.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo



šivalnih strojev in stroje za
pletenje (Strickmaschinen) za
rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

Del. glavica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad
K 8.000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 98 —

je pesti in kriknil: Na pomoč, na pomoč! Glej-
te jih...

Vojvoda Berry je pomignil dvema sluga-
ma, ki sta vedno spremljala kralja iz previd-
nosti pred napadom in sta imela svojo opravi-
lo natančno določeno. Približala sta se mu in
pograbila konja, ki ga je jahal, za uzdo.

— Izdajalci, je vpil. Izročiti me hočete!

In nato je pričel besno kričati.

Vse krčelo se je ustavilo pred pristavo
Champa diversa. Napad je presegal vse do-
zdajšnje kar se jih je pojavilo vseh petnajst
let. Bil je pomilovanja vreden. Vojščaki so se
prekrižavali in trepetali kakor bilke.

— Tu vstopimo, je zaukazal vojvoda Ber-
ry. Ne moremo prekoračiti Pariza v tem po-
ložaju. Počakali bomo, da izgine vizija Nje-
govega Veličanstva.

Vizija!... Vojvoda je izpregovoril to be-
sede z mrzlo in mračno ironijo. Vendar je bil
takrat Berry zadel pravo. Bila je vizija. Ka-
ka vizija? Kaj vidijo oni, ki so hipno prene-
šeni na drug svet od neznanih moči? Elektri-
citatea je le beseda. Blaznost tudi le beseda. Nič
druzega ne znači, kakor stanje ki ni enako
navadnemu. Blaznost ne razloži ničesar. Noč
v možganih je nepredirna v svojih globinah.

Zamaknjeni je bil odpeljan v hišo in slu-
žabnika sta ga zrinila v sobo, medtem ko je
tekel Champdivers povsod okoli, da izkaže
plemenitim gostom vse časti pogoščenja.

Dolgo bodo morali čakati, kajti napadi so
trajali navadno v enomer tri do štiri ure, z
vedno se ponavljajočimi krčnimi sunki, med
steklimi kiki.

— 99 —

Vsi so slišali, kako je kralj tulil.
Naenkrat pa je, še predno so se Champ-
diversovi gostje dobro posedli ponehal vsak
krik, kakor bi odrezal.

Vojvoda Berry je vztrepetal po celem te-
lesu, skočil je na noge in kriknil:

— Oh!... Ali je umrl?...

Ne da bi vedel, mu je sedlo skrito upa-
nje, ki je živelo v globini njegovih misli na
jezik. Vsi so se dvignili in opazovali obličje
Berryjevo, ki je mrmral:

— Nikdar niso napadi tako skončavali in
s tako naglico...

Čakal je še minuto, ves prepaden. Nato
pa je stekel k vratom sobane, kjer je bil za-
prt kralj. Vsi so mu sledili, vstopili za njim
in obstali presenečeni in začudeni nad prizo-
rom, ki se je nudil njih očem.

Mlado dekle je bilo tam, tako dobrohot-
no in tako graciozno, da bi jo morali imeti za
vilo. In kralj je stal pred njo in jo motril s
pobožnim začudenjem. In če je predstavljal
enega onih Edipov, na katere bogovi stresajo
svojo jezo, je bila ona Ifigenija, katere rele-
stnost opevajo stari pesniki homerične dobe.

Bila je lepota sama: vsi so to spoznali
na prvi pogled. Le odkod je prihajala ta lepota:
iz nebes ali iz pekla? To je bilo vprašanje.

Počasi, kakor potiskan od neznane moči,
se jeblizal kralj Odettei, iztegnil roke in jecljal:

— Branite me, pomagajte mi — ah!

glejte me še... Vaše oči me pomirjajo, vaše
oči mi hlade žgočo peklino na mojem čelu,
vaše oči izlivaajo v moje prsa balzam, ki celi
vse rane mojega ubogega trpinčenega srca.

„DAN“ se prodaja
v Trstu v sledečih tobakarnah:

Železnik, Sv. Ivan,
Trevisan, ulica Fontana,
Baje, ulica Geppa,
Lavrenčič, Vojašnični trg,
Pippau, ulica Fabra,
Bevk, trg Goldoni,
Gramaticopolo, ulica Barriera,
Rončelj, ulica S. Marko,
Rankel, ulica del Rivo šte. 22,
Bruna, ulica del Rivo šte. 44,
ulica St. Martiri,
Bilan, ulica Covana šte. 14,
Raunacher, Campo Marzio,
Retinger, ulica Grumulo,
Schimpff, državna železnica,
Geržina, Rojan,
Može, ulica Miramar,
Magolo, ulica Belvedere,
Hreščak, ulica Belvedere,
Vivoda, Rojan,
Segulin, ulica Industria,
Sekovar, Vojašnični trg,
Schmelzer, južni kolodvor,
Ivan Treven, Bazovica pri Trstu.